

Monumentaal Westland

Jaarverslag 2019

Inleiding voorzitter

2019 was een heel bijzonder jaar.

Samen met het Westlands Museum hebben we bijzondere aandacht gegeven aan de buitenplaatsen die ons Westland nog heeft en aan de plekken waar onze buitenplaatsen geweest zijn.

Het landelijke thema van 2019 was 'Plekken van Plezier' en dat viel mooi samen met de tentoonstelling in het Westlands Museum over onze 'plekken van plezier'.

Buitenplaatsen waren bij uitstek plaatsen voor mensen om de steden in de zomer te ontvluchten en plezier te maken op hun buitenplaatsen in Westland.

Ook dit jaar waren er verschillende monumenten die ook op zondag de deuren wijd open hadden staan en dit betekent dat het vorig jaar goed is bevallen.

Dit jaar hebben we twee uitdagingen met betrekking tot het vervoer opgepakt. Op zaterdag reden bussen rond om onze bezoekers van en naar onze monumenten te verplaatsen. Ook was een mooie fietsroute uitgezet en op deze wijze hebben we nog meer mensen mogen ontvangen. Een reële schatting geeft aan dat er 15.000 mensen geweest zijn en dat is iets om trots op te mogen zijn.

Ook de aan de Open Monumentendagen voorafgaande Klassendagen waren een groot succes. Als je op één dag 1.000 kinderen de liefde voor onze monumenten mag bijbrengen, dan voel je dankbaarheid en geluk.

Vanaf deze plaats wil ik ook een woord van dank uitspreken voor de grote betrokkenheid en ondersteuning vanuit onze eigen gemeente Westland. Samen sterk voor het behoud van onze monumenten en de bekendheid van onze mooie gemeente.

Het gaat goed met Open Monumentendagen Westland. Persoonlijk vind ik dit een mooi moment om het stokje over te dragen aan nieuwe mensen die er weer met een frisse blik mee verder kunnen. Na 25 jaar met plezier en betrokkenheid deel te mogen uitmaken van zeer betrokken vrijwilligers is de tijd voor iemand anders op de bok gekomen. Heel heel veel dank aan iedereen die het mij mogelijk maakte om er elke keer weer met plezier en energie voor te gaan. Maar het is tijd voor mij om te gaan; er moet een frisse wind doorheen.

Beste vrijwilligers, vrienden en vriendinnen, het ga jullie goed en ik ben ervan overtuigd dat Open Monumentendagen Westland ook in 2020 een succes gaat worden.

Dank aan jullie allemaal, Arie Storm

Bestuur 2019

Het bestuur bestaat sinds 30 september 2017 uit: Arie Storm (voorzitter), Wouter Loots (secretaris) en Leo van der Pluijm (penningmeester). Het bestuur was tot eind van het jaar op zoek om het bestuur weer aan te vullen tot vier personen en vond een bestuurslid in de persoon van Evert van Beek.

In 2019 heeft het bestuur in deze samenstelling formeel zeven keer vergaderd. Zij wordt bijgestaan door Amanda Jutte als Vakspecialist Cultuur Historisch Erfgoed van de gemeente Westland. Het bestuur steunt voor de planning en uitvoering van de Open Monumentendagen en de Klassendag volledig op de comités in de kernen De Lier, 's-Gravenzande/Heenweg, Monster/Ter Heijde, Naaldwijk, Honselersdijk, Poeldijk en Wateringen/Kwintsheul. Deze

comités worden vertegenwoordigd door de kernvertegenwoordigers die in 2019 samen met het bestuur vijf keer hebben vergaderd.

De bestuursleden ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden voor de stichting. Zij kunnen voor de stichting betaalde kosten eventueel declareren na overlegging van een factuur en een betaalbewijs.

Gegevens

Stichting Monumentaal Westland

Wilgenhove 36

2295 RB Kwintsheul

Site : www.monumentaalwestland.nl

E-mail : monumentaal.westland@gmail.com

Opgericht : 1 mei 2014

Tel. : 0174 295436 Mob. 06 2300 5668

Bankrekening : NL 51 RABO 0188 2467 46

KvK : 60828765

ANBI cultureel : RSIN 854077868

Klassendag

De Lier

Op vrijdag 13 september hebben twee scholen in De Lier meegedaan aan de Klassendag. De Prins Willem Alexanderschool en de Prins Mauritschool hadden zich aangemeld. Dit waren in totaal 48 leerlingen van de groepen 7.

De kinderen hebben genoten van een voorstelling in de Dom. Kindertheater diepdeep heeft speciaal voor deze dag een voorstelling gemaakt met allerlei historische feiten van de Dom. In het spel verbeeldde zij twee schoonmakers, die in de kerk oude dingen tegenkwamen waar zij een verhaal bij hadden. Zo kwamen de bouw van de scheve toren, de betekenis van het gebrandschilderde raam, de balk met het jaartal 1590 en andere bijzonderheden ter sprake. Een voorstelling op maat gemaakt die interactief, educatief en muzikaal was. Kortom, het was een leuke en leerzame voorstelling, die bij de kinderen in de smaak viel. Tot slot hebben de kinderen een kleine versnapering gekregen.

's-Gravenzande en Heenweg

Voor Klassendag op vrijdag 13 september hadden zich twee scholen aangemeld, te weten de basisschool De Wegwijzer uit 's-Gravenzande en De Diamant (school voor speciaal onderwijs) uit Naaldwijk. De school uit Naaldwijk kwam 's morgens met vier groepen van 15 kinderen en de Wegwijzer kwam 's middags met twee groepen van elk 15 leerlingen. Beide scholen hebben de bunkers achter Intratuin bezocht en zoals elk jaar was het weer een succes. Zeker voor de groepen van het speciaal onderwijs was het bijzonder dat ze zo goed begeleid zijn door de mensen van Fort aan den Hoek van Holland. Bij zulke kinderen is het altijd moeilijk om de aandacht vast te houden en dat deden de rondleiders echt fantastisch.

Van de zijde van Intratuin was ook geen kritiek op het gedrag van de bezoekende kinderen, die toch iedere keer dwars door het tuincentrum tussen het winkelend publiek door naar de bunkers moesten. Dus al met al was het weer een prima gelegenheid om op een leuke manier een lesje geschiedenis te krijgen. Met een tevreden bedrijfsleider op de koop toe, die aangegeven heeft dat we volgend jaar weer mogen komen.

Naaldwijk

Basisschool 't Startblok uit Honselersdijk bezocht met vier groepen van in totaal 50 kinderen de Nationale Zomerbloemen Tentoonstelling (NZBT) in de Oude Kerk in Naaldwijk. In het naastgelegen Bij5 vulden de kinderen emmertjes met bloemen die daarna in de kerk werden tentoongesteld. Na afloop van de NZBT zijn de emmertjes naar school gebracht zodat de kinderen die mee naar huis konden nemen.

Honselersdijk

In Honselersdijk is groep 7/8 van de Openbare Daltonschool Honselersdijk met 19 leerlingen even binnen geweest bij de voormalige hofherberg in de Hofstraat (rijksmonumenten; niet open tijdens Open Monumentendag, omdat de Nederhof niet bezocht kon worden). In de klas hadden ze vooraf al wat opgezocht over het Paleis Honselaarsdijk en een interactieve gastles gevolgd. Op het plein voor de Nederhof hebben de kinderen aan de hand van oude foto's en prenten in tweetallen onderzocht wat er in de loop van de tijd veranderd was en wat gelijk was gebleven. Door de kinderen werden goede vragen gesteld. Het was een waardevolle ochtend.

Poeldijk

Op deze dag brachten ruim 100 Poeldijkse kinderen van groep 7-8 van de basisscholen De Verburgh-hof, De Nieuwe Weg en de Openbare Daltonschool in het kader van Klassendag een bezoek aan het Westlands Museum en Tomatoworld.

De kinderen kwamen op de fiets vanuit Poeldijk en kregen zowel in het museum als in Tomatoworld een bijzonder leuk programma aangeboden. In het Westlands Museum werd aandacht besteed aan de geschiedenis van de buitenplaatsen in Westland. De kinderen konden ook zelf aan de slag. Ze persten potjes alsof ze dat al jaren deden en namen als de kooplieden vroeger zitting in de

veilingbanken voor het kopen van de producten en kregen een rondleiding door de tuin.

De dynamische wereld van de glastuinbouw kreeg bij Tomatoworld uitgebreid aandacht en vooral hoe belangrijk het is om goed om te gaan met de grondstoffen en energiebronnen die de aarde rijk is. Een zeer boeiende en brede kijk op de wereld werd de kinderen hiermee gegeven.

Foto's: Kees van Leeuwen

Na deze gezellige en leerzame ochtend vertrokken ze gezamenlijk om ca 12.00 uur weer terug naar Poeldijk en naar school.

Wij willen alle vrijwilligers van het Westlands Museum en Tomatoworld van harte bedanken voor hun enorme inzet om deze grote groep kinderen zo'n succesvolle ochtend te bezorgen.

Wateringen en Kwintsheul

Alle monumenten in Wateringen en Kwintsheul die open waren op Open Monumentendag, kregen de dag ervoor ook bezoek van de kinderen van alle basisscholen uit Wateringen en Kwintsheul.

Bij de **Sint Andreaskerk** werden de groepen opgesplitst. Een deel ging de toren in en de andere helft maakte kennis met de verborgen schatten van de kerk.

In het **Gemaal** hadden de juffen zich voorbereid door aan de hand van het A4-informatieblad vragen te maken. Dit hield de kinderen bij de les en dat werkte erg goed. Om goed over te komen bij de kinderen werd er ook Jip-en-Janneke-taal gebruikt: De polder is 300 hectare groot, maar hoeveel voetbalvelden is dat?

De kinderen die Sonnehoeck bezochten, waren erg geïnteresseerd. Het was ook leuk om te zien dat sommige kinderen de volgende dag met hun ouders terugkwamen.

Ook in de Hervormde Kerk op het Plein in Wateringen waren de kinderen bijzonder geïnteresseerd. Zij wisten ook de juiste vragen te stellen: Kan je geesten zien? Dit vond de dominee zo'n intrigerende vraag, dat hij zijn preek de dag erna, er op had aangepast.

Bij de Sint Jan de Doperkerk was er alle lof voor de scholen. De kinderen hadden veel aandacht, de begeleiding was goed en de scholen waren stipt op tijd. Er kwamen drie groepen langs in de ochtend, waardoor dat laatste punt erg belangrijk was.

Bij Molen Windlust moeten ze vanwege de veiligheid nogal streng zijn. Als dan de begeleiding de kinderen er niet onder heeft, zoals dat in het verleden regelmatig gebeurde, is dat verre van ideaal. Dit jaar hadden ze gesteld dat de leerkracht met elke deelgroep mee naar boven moest en dat werkte erg goed. Tevreden molenaars dus.

Bij de Hofboerderij houden ze wel van splitsen. De groepen werden hier dus zelfs in drieën gedeeld. Op zich verliep de Klassendag ook hier erg goed. Maar ze kregen van de juf toch wat opbouwende kritiek: er zaten in de verschillende verhalen nogal wat doublures. Volgend jaar iets anders aanpakken dus.

Open Monumentendag(en)

Ook in 2019 hadden veel eigenaren van onze monumenten hun deuren opengezet om de vele bezoekers te ontvangen. Naast de monumenten was het in Westland het jaar met aandacht voor onze buitenplaatsen. Westland had in het verleden veel buitenplaatsen en ook nu nog is er veel van te zien. Op de Open Monumentendagen hebben we hier veel extra aandacht aan gegeven.

Opening in Westlands Museum

In 2019 was het thema voor Open Monumentendag 'Plekken van Plezier'. In het Westlands Museum was een mooie tentoonstelling over de voormalige buitenplaatsen in ons mooie Westland. Deze voormalige plekken van plezier waren bijzonder passend bij het thema.

Wat was er dan mooier en toepasselijker dan de opening van de Open Monumentendagen te laten plaatsvinden in ons Westlands Museum. Het was een fijne avond met de aanwezigheid van wethouder de heer Piet Vreugdenhil. Hij verrichtte de opening door de sleutel te overhandigen aan onze voorzitter Arie Storm.

Onze gastheren verzorgden deze avond met een hapje en een drankje. Het hoogtepunt van deze avond was een boeiende lezing over de voormalige buitenplaatsen, die werd gegeven door niemand minder dan Ton Immerzeel, directeur van het museum.

Hierna mochten we de tentoonstelling met betrekking tot onze buitenplaatsen bewonderen waarna de avond werd afgesloten met een informeel gezellig samenzijn. De Open Monumentendagen waren geopend.

De Lier

Dit jaar met het thema 'Plekken van Plezier' is Open Monumentendag in De Lier geopend met een concert van het koor Free Birds in de Dom. De songs van de Beatles van het koor en combo klonken mede door de mooie akoestiek in de kerk geweldig. De deuren stonden open. Voorbijgangers kwamen op het geluid af om te luisteren en mee te genieten van de muziek. Na

de muzikale opening konden liefhebbers zich aansluiten bij een rondleiding door de kerk. De kerk werd bezocht door 87 belangstellenden.

De toren kon de hele dag beklommen worden. Vanaf de ruim 30 meter hoge toren en door het heldere weer hadden de liefhebbers een prachtig uitzicht over het hele Westland. Mede door de hulp van vrijwilligers verliep de drukte bij de toren prima. De toren is beklommen door 220 mensen.

Ter gelegenheid van het 90-jarig bestaan van de parochie van de katholieke kerk was daar een interessante tentoonstelling. Met behulp van historische foto's, filmbeelden en archiefstukken werd een overzicht gegeven van het 90-jarig jubileum. De kerk werd op Open Monumentendag door 10 mensen bezocht.

Ons eigen dorpsmuseum De Timmerwerf had ook haar deuren wijd openstaan. Het eeuwenoude pand, waarin sinds 1642 onafgebroken een timmerzaak was gevestigd, blijft een bezoekje waard. Op 14 september startte de expositie 'Houten modellen boerenwagens'. De Timmerwerf werd bezocht door 120 belangstellenden.

Bovendien was er door het Westlands Museum een fietstocht uitgezet langs de buitenplaatsen en voormalige buitenplaatsen in Westland. In De Lier ging deze tocht langs de Zeven Gaten, de voormalige buitenplaats Hofzicht en de Zwetburch. Langs de route kon men op een informatiebord de geschiedenis lezen over deze buitenplaatsen.

's-Gravenzande en Heenweg

Op 14 september waren er tijdens Open Monumentendag zeven monumenten open. Vijf monumenten op zaterdag en twee monumenten op zaterdag en zondag. In totaal 1155 mensen hebben de diverse monumenten bezocht; dat is 200 meer dan het jaar daarvoor.

De Dorpskerk. De blikvanger van dit monument was een expositie van de heer Nic van der Meer met schaalmodellen van oude koetsen. Hij heeft een echte collectie van wel 18 modellen als hobby gemaakt. Alles functioneerde en was helemaal handmatig gemaakt. Het zag er geweldig uit en natuurlijk waren veel bezoekers zeer geïnteresseerd in de prachtige koetsen. Tevens zijn er twee rondleidingen in en om de kerk gegeven waar de belangstelling ook goed te noemen was. Een enkele geluksvogel mocht ook de toren van de kerk beklimmen. Open Monumentendag werd afgesloten met orgelmuziek.

Het museumpje Langestraat 5 van Ruud Heus. In het museumpje konden de bezoekers zien wat bij diverse opgravingen in 's-Gravenzande door Ruud Heus uit de grond is gehaald. De gevonden voorwerpen variëren van heel oude munten (de oudste stamt uit het jaar 850), oude schoentjes, kruiken en vazen tot lepels. Een rijke en gevarieerde collectie is op deze manier ontstaan. Ook de lokale en regionale pers gaven acte de présence.

Het Trapgevelhuisje Marktplaats 10. Dit jaar voor het eerst geopend. Het pand is totaal gerenoveerd en helemaal in oude luister hersteld. In het huisje was een expositie van de kinderboekenschrijver Leonard Roggeveen opgesteld; de schrijver heeft in de periode dat hij in Westland werkte als onderwijzer in het Trapgevelhuisje gewoond. De belangstelling voor het pand en de expositie was goed te noemen. Voor veel mensen was het een uitgelezen gelegenheid om het huisje aan de binnenkant te zien.

Uniekerk. Op deze dag stond de Uniekerk bol van muziek. Van 10.00 tot 16.00 uur hebben afwisselend een organist, Huib den Boer, Westlands Brass en een Don Kozakken Ensemble muziek ten gehore gebracht. De belangstelling was goed te noemen en natuurlijk werd er door de kerk gewandeld om het interieur te bekijken.

De Korenmolen. De molen was geopend om te worden bekeken en ook kon er weer op de rondgang worden rondgelopen, met een prima uitzicht over delen van Westland. Opvallend is dat hier wel relatief veel kinderen een bezoek hebben gebracht aan het monument.

Sint Lambertuskerk Heenweg. De kerk was zowel zaterdag als zondag tussen 12.00 en 17.00 uur geopend. Er was geen uitgebreid programma gemaakt. Wel werd door de aanwezige vrijwilligers het verhaal omtrent de ontstaans- geschiedenis van de kerk verteld. De belangstelling op beide dagen was goed te noemen.

d'Oude Koestel Peppellaan. Het monument was op zaterdag van 13.00 tot 16.00 en op zondag van 11.00 tot 16.00 uur geopend. Te zien waren oude kaarten van het Staelduinse Bos en omgeving en oude voorwerpen die in en rondom het bos werden gebruikt. De kruidentuin was natuurlijk ook te bezoeken.

Monster

Grafkelder Herckenrath. Het afgelopen jaar was de eerste keer dat we niet als werkgroep Oud-Monster maar als Historische Vereniging Monster-Ter Heijde de bemanning verzorgd hebben bij de openstelling van de grafkelder tijdens Open Monumentendag. De belangstelling tijdens de dag blijft onverminderd groot, ondanks het feit dat de grafkelder al sinds de start van dit evenement bezocht kan worden. Elk jaar weer kunnen we over de dag verspreid rond de 150 bezoekers verwelkomen. Ongeveer een kwart daarvan is jeugd. Helaas is er al een paar jaar vanuit de scholen in Monster geen belangstelling voor een bezoek aan de grafkelder op de Klassendag. De laatste jaren richten we ter plekke een kleine tentoonstelling in die door de bezoekers positief wordt gewaardeerd en die voor ons ook het vertellen van de geschiedenis van de grafkelder en van de familie makkelijker maakt. Het vermelden waard is dat de nazaten van de familie Herckenrath de laatste jaren op Open Monumentendag de grafkelder bezoeken. Dit jaar waren ze met een behoorlijke groep.

RK Machutuskerk mag zich al vele jaren op de Open Monumentendagen verheugen op de bezoekers van ons gebouw. Wij laten het gebouw 'voor zichzelf spreken'. Veel bijzonderheden kunnen we de bezoekers laten zien en de mensen zijn vooral ook geïnteresseerd in de verhalen die wij daarover weten te vertellen en de plaatsing daarvan in de historie van Monster.

Zo hebben we de prachtige gebrandschilderde ramen van de H. Machutus, patroonheilige van de kerk, en aan de overzijde de afbeeldingen die betrekking hebben op de gebeurtenissen in 1572 over de Martelaren van Gorinchem.

Daarnaast hebben we het bijzonder mooie hoofdaltaar, de zijaltaren en de Lourdesgrot gelegen achter het kerkgebouw. De grot is een der oudste van Nederland, stamt uit 1877 en is zelfs bij bezoekers wonende in Monster zo goed als onbekend. Het verhaal daarover is intrigerend en de bezoekers zijn ons dankbaar dat we op de aanwezigheid daarvan attenderen.

Regelmatig worden ook enkele oude liturgische gewaden en religieuze gebruiksvoorwerpen tentoongesteld. Tussen bezoekers en rondleiders ontstaan elk jaar spontaan prachtige gesprekken en die zijn eigenlijk het meest waardevol!

Kerk Ter Heijde. Ook dit jaar stonden de deuren van de kerk weer wijd open voor de Open Monumentendag. Aan het begin van zo'n dag ben je altijd weer benieuwd hoeveel mensen een kijkje zullen komen nemen in de kerk. Aan het eind van die dag konden we vaststellen dat er velen de moeite hadden genomen de in 2017 volledig verbouwde kerk te bezoeken. De reacties waren vaak "Wat mooi" en "Dat wist ik helemaal niet". Er werd geluisterd naar verhalen uit de rijke geschiedenis van de kerk. Een geschiedenis die vele eeuwen teruggaat. Vele objecten in de kerk hebben een verhaal dat past in die rijke geschiedenis. We denken vooral aan de bouw van het oostelijk deel van de huidige kerk. Ook de Tweede Wereldoorlog en de vele stormen hebben de kerk en het dorp parten gespeeld. We hopen dat we een goede indruk bij de bezoekers hebben achtergelaten en zien uit naar Open Monumentendag 2020.

Wij hebben echt leuke mensen mogen ontvangen op onze Open Monumentendag. Het viel ons op dat de bezoekers echt belangstelling hadden in oude bouwstijlen.

Naaldwijk

Samen sta je sterker! Daarom kozen Westlands Museum, Stichting Monumentaal Westland en de Historische Vereniging Naaldwijk Honselersdijk (HVNH) voor een gezamenlijke bemanning van de historische stand in de Oude Kerk te Naaldwijk tijdens de Zomerbloemententoonstellingsdagen en de Open Monumentendagen. Bezoekers werden royaal getrakteerd op allerlei kleurrijke pr-folders, de aantrekkelijke OMD-flyer 2019 en een nieuwe wandelroufefolder langs de Naaldwijks monumenten.

Zelfs het historische echtpaar Goudesteijn was ingeschakeld om te flyeren en te klessebessen over onze (grotendeels verdwenen) monumenten, die met al hun afbeeldingen zonder titel bij elkaar op een groot wandpaneel in de tent naast de Oude Kerk te bewonderen

waren als 'Buitenplaatsen' oftewel 'Plekken van Plezier'. Het publiek mocht raden hoe deze (voormalige) monumenten heetten en in welke kern ze (ooit) stonden. Vier dagen lang was er genoeg praatstof en uitdaging om kennis en verhalen over dit historisch erfgoed te delen met talloze betrokken bezoekers.

Bestuurders en vrijwilligers van de Historische Vereniging Naaldwijk Honselersdijk (HVNH) regelden dit jaar, verspreid over twee kernen, de gang van OMD-zaken rond zo'n 14 monumenten/buitenplaatsen/plekken van plezier (inclusief Nederhof, Baakwoning en Broekvliet), twee informatiekramen (zowel in de Oude Kerk als op het Wilhelminaplein). HVNH ontwierp tevens een nieuwe wandelflyer, drie nieuwe bordteksten + distributie van de buitenborden, hielp intensief mee bij het uitdokteren van de twee lussen nieuwe fietsroutes, werkte mee aan de actuele bijstelling van de website en de flyer en de vernieuwing en uitbreiding tot 14 infovellen. De drie contactpersonen bezochten alle kernoverleg bijeenkomsten en de daaraan gekoppelde opening en de vrijwilligersavonden.

Dit jaar 2019 t/m maart 2020 staan onze buitenplaatsen uitgebreid in de belangstelling. Een dankbaar thema om je bij aan te sluiten. In Naaldwijk kregen daarom de voormalige boerderijen 'De Baakwoning' en 'De Vlietwoning' tijdens de Open Monumentendag als extraatje een eigen buitenbord met een historische foto en een korte geschiedenisbeschrijving erop om met paal en al in de grond te plaatsen.

De vrijwilligers van de **Adrianuskerk** besloten dit jaar de binnentuin naast de kerk weer open te stellen. Een goede zet, want de bezoekers stroomden toe. Iedereen genoot, met dank aan de warme zon, van deze tuin als een 'oase van rust' midden in het bruisende centrum van Naaldwijk. Binnen in de kerk waren kunstig vervaardigde kazuïfels tentoongesteld: een sieraad voor het oog!

De Oude Kerk. Helaas stopt deze jaarlijkse Nationale Zomerbloemententoonstelling na 34 jaar wegens gebrek aan voldoende bestuurskracht, geld en vrijwilligers. De Oude Kerk in Naaldwijk zal zich de toekomstige Open Monumentendagen moeten instellen op een andere invulling en een kleiner bezoekersaantal.

De **Gashouder** met zijn buitentrap en de **Watertoren** met zijn steile binnentrappen daagden vele gezinnen uit die van een klimuitdaging houden. Ook het nabijgelegen oude **WSM tramstation** uit 1907 werd druk bezocht door jong en oud. Hier vertelt jaar in jaar uit de (inmiddels bejaarde) dochter van de laatste stationschef hoe zij als kind boven de stationswachtkamer woonde. Of zij volgend jaar 'live' haar verhaal kan blijven vertellen is nog de vraag, want het wachtkamergedeelte - 'Tramhuisje' genaamd - wordt per januari 2020 als officiële horecalocatie verhuurd.

Een stukje verderop in haar monumentale prieel vertelde de enthousiaste eigenares van **Huize Bijdorp**, die samen met haar dochter rondleidingen verzorgde in haar grote buitentuin, dat ze erover dacht om volgend jaar misschien toch ook haar huis weer open te stellen als monument! Ze had namelijk zoveel leuke reacties gekregen van haar bezoekers. Wel graag een veel grotere stapel infovellen kopiëren dan de afgesproken 25 stuks voor belangstellenden, want Huize Bijdorp kent een rijke geschiedenis!

De bewoners van het **Heilige Geesthofje** waren wat minder tevreden over de openstelling van hun monument. Door gebrek aan voldoende menskracht /vrijwilligers en gidsen namens HVNH bleven dit jaar de kapel en het burgermeesterhuis gesloten voor het publiek.

In overleg met een paar fanatieke bewoners is voorlopig deze oplossing gekozen: zij zijn bereid gevonden om volgend jaar zelf een groot deel van het gastheerschap op zich te nemen. Dit juichen wij van harte toe. Maar elk nieuw initiatief betekent wel weer een nieuw strak plan met het nodige overleg met alle betrokken partijen van ons als organisator. Wie weet kan de kapel dan tevens gaan fungeren als ons nieuwe centrale informatiepunt voor Naaldwijk. De jaarlijks gehuurde stand, die elk jaar weer eigenhandig moet worden opgebouwd en

afgebroken, als de centrale informatiekraam op het Wilhelminaplein werd dit jaar opnieuw nauwelijks bezocht en functioneert dus niet goed.

Stichting **De Vlietwoning** zag al haar inspanningen tot behoud van de boerderij dit jaar beloond met een paar ton subsidie vanuit de provincie. Er worden nieuwe activiteiten ontwikkeld om deze boerderij een nieuwe publieke functie te geven. De gidsen hebben dit jaar de blaren op hun tongen gepraat om de bezoekers te informeren.

Kortom: Naaldwijk heeft als grote kern een mooie, zonnige Open Monumentendag beleefd met ruim voldoende bezoekers, maar we zoeken volgend jaar een nieuwe OMD-balans!

Honselersdijk

De fotoroute in de Dijkstraat werd ook gewaardeerd en leverde leuke gesprekken op. In het informatiepunt Café Bij 't Hof lag een map met deelnemende monumenten en informatiebladen. Ook lagen er flyers voor twee fietsroutes langs de buitenplaatsen en de flyers voor de hop-on-hop-off-bussen.

Nederhof. De verhalenverteller vóór de Nederhof in Honselersdijk heeft tussen 14.00 en 17.00 uur circa 10 kinderen aan het ontdekken gezet met oude foto's en prenten en aan 20 mensen verhalen over de Nederhof verteld. Er waren zowel Westlanders als Delftenaren onder de belangstellenden. Dit waren zowel mensen die de buitenplaatsenfietsroute volgden als voorbijgangers die nieuwsgierig waren. Hoewel het jammer is dat de Nederhof niet open was, is daar wel begrip voor bij het publiek.

Nieuw dit jaar is **buitenplaats Broekvliet**, Dijkweg 76. Het huis uit de 18^e eeuw was onderdeel van buitenplaats Broekvliet, waartoe ook een boerderij behoorde. Deze was niet van binnen te bezichtigen. Wel stond er langs het fietspad tegenover Broekvliet een bord met informatie over deze buitenplaats.

Onze-Lieve-Vrouw van Goeden Raadkerk.

Open Monumentendag is dit jaar ook weer goed verlopen, met ruim 160 bezoekers over de gehele zaterdag. Er waren twee lezingen georganiseerd, welke beide ook bezocht zijn door respectievelijk 18 en 10 bezoekers. Gedurende de dag was er orgelmuziek en een tentoonstelling over een aantal verenigingen van Honselersdijk.

Grote trekker was de hoek van de Hofspelers, waar beeld en geluid van een oude toneelvoorstelling te zien was. De organisatie heeft vooral ervaren dat het een gezellige dag met een gemoedelijke sfeer was. Dit was duidelijk te merken aan de bezoekers. Ze waren echt 'een poosje op stap'.

Nieuw dit jaar was een uurwerk dat beneden in de kerk lag en waar mensen konden kijken naar hoe een uurwerk in werking gaat. Dit heeft ook extra mensen de toren in getrokken.

De thematische indeling van de tentoonstelling is voor herhaling vatbaar. Ook de scouting, die activiteiten doet op het kerkplein, bevalt goed.

De Regenboogkerk. Het was geweldig weer, niets hield de bezoekers tegen om ons mooie kerkgebouw te bekijken. Bij de stoep stonden de twee masten met vlag, er was een banner en er hingen ballonnen. Dit allemaal om de aandacht te vragen van de mensen. De deur stond van 10.00 tot 17.00 uur uitnodigend open. In het portaal stond een statafel met diverse folders over onze kerk. Zowel een uitgebreid inrijke exemplaar als folders die men kon meenemen.

Er waren meestal twee gastvrouwen/gastheren die de bezoekers begroetten en vaak volgde er wel een gesprek waarin informatie gegeven werd. In de kerkzaal stonden links en rechts kramen waar diverse zaken werden verkocht zoals zelfgemaakte theelichten, spullen uit de Wereldwinkel en zelfgemaakte kaarten. Er werden ook 8 doopjurken getoond en de dames van de breiclub waren aanwezig, evenals het Nederlands Bijbel Genootschap. En er werd koffie en thee geschonken met iets lekkers. Omdat de kramen ongeveer constant bemand waren, was er dus bedrijvigheid en zag de bezoeker niet een 'kale tentoonstelling'.

Vanaf 11 uur tot 14.30 uur bespeelde Alexander elk uur een ruim kwartier het orgel. Op de beamer werd een serie van ongeveer 20 foto's getoond met beelden van onze 'oude' kerk en hoe het nu is geworden. Er zijn minimaal 77 bezoekers binnen geweest. De medewerkers hebben deze dag als ontspannen en fijn ervaren, wat een tevreden gevoel geeft over deze dag en de voorbereidingen die ervoor nodig waren.

Maasdijk

Westland telt 11 kernen en niet 10. Vandaar dat Maasdijk expliciet als deelnemer uitgenodigd zal worden bij de volgende SMW/OMD-activiteiten. De kerktwist tussen twee Maasdijkse protestantse kerken is ten einde. De kerk Het Kruispunt wordt gerenoveerd en uitgebreid en van kerk De Hoeksteen zal alleen de toren blijven bestaan.

Poeldijk

Het aangepaste thema in Poeldijk van de jongste Open Monumentendag 'Plezier door de jaren heen' werd door het stralende weer in het OM-weekend helemaal waargemaakt. Op zaterdag 14 september om 10.00 uur werd de expositie geopend met fraaie muziek en een inleidend woord door Cora van Dalen. De kerk was bijna geheel gevuld met heel veel plezier, van lang geleden tot het heden.

Een film en een fraaie foto-expositie lieten zien hoe Poeldijkers plezier hadden door de jaren heen. De schaatsers haalden destijds met veel plezier op hun fraaie doorlopers de moppen uit Vlaardingen; ter gelegenheid hiervan speciaal gebakken door bakkerij Van Malkenhorst.

Speelgoed van vroeger, een zeer fraaie Vélocipède (fiets) uit 1881, oude brommers, muziekinstrumenten, trouwkleding, oude elektrische apparaten, een buizenradio en nog veel meer uit diverse periodes gaven aanleiding tot heel veel belangstelling en ook heel veel plezier.

In een haakworkshop, weer helemaal hip en trendy, konden de vaardigheden van vroeger weer worden opgehaald.

De Scouting haalde alles uit de kast: abseilen in de pastorietauin, brood bakken op het kerkplein en een vossenjacht door de kerk. Op zondag begeleidden zij de beklimming van de kerktoren (van binnen). Dat liep storm en in totaal waren er bijna 200 bezoekers die Poeldijk van grote hoogte hebben aanschouwd.

Naast de Scouting was er ook veel jeugdige belangstelling voor FIRST LEGO League. Een technische uitdaging met LEGO voor basisschoolleerlingen waar onze school De Verburch-hof het gehele weekend met eigen modellen tekst en uitleg over gaf.

Niet alleen in de kerk was er dit weekend feest maar ook in het **St.-Vincentiusgebouw** was er veel fraais te bewonderen. Daar was een zeer boeiende fototentoonstelling te bezichtigen over het oude verenigingsgebouw, vroeger het Bondje genoemd, en de omgeving.

Een weekend ook met veel muziek, zowel instrumentaal als vocaal, de boottocht onder fantastisch zonnig weer naar de historische druiventuin De Sonnehoeck, het kon niet op bijna. En voor de lekkerbekken een heerlijk ijsje van 't IJswinkelkje.

Maar om dit alles te kunnen realiseren gaat onze welgemeende dank uit naar de zeer vele vrijwilligers, de sjouwers, bouwers, meedenkers, uitvoerders en ontwerpers van deze Open Monumentendagen. Zij worden bijzonder bedankt door de werkgroep en door de bijna 1300 bezoekers. En dank voor het gebruik van het prachtige kerkgebouw waar verleden, heden en toekomst zo mooi samengaan. Een kerk ook die mooi in het groen was gezet door planten van de firma Fachjan.

Wateringen en Kwintsheul

Omdat er in 2018 was uitgepakt vanwege het jubileumjaar 125 jaar parochie, en omdat het thema 'Plekken van Plezier' voor een kerk toch wat lastig is, deden ze het bij de **Sint Andreaskerk** dit jaar rustig aan. Men ging uit van de schoonheden van het monument. Ze zien dat de mensen steeds bewuster hun monumentkeuze maken op deze dag. Het openstellen van de toren met omloop was, zoals ook voorgaande jaren, een topper. Speciaal hiervoor zijn in de toren aanpassingen gemaakt. Voor de veiligheid zijn er een aantal trapeleuningen bij gemaakt.

Die veiligheid speelde ook bij het **Gemaal Oude en Nieuwe Broekpolder** een rol. Die zorgde ervoor dat er niet met de dieselmotoren kon worden gedraaid. Ondanks dat kon men zich toch verheugen op zo'n 130 bezoekers. Leuk waren de Delftse studenten uit het buitenland die erg onder de indruk waren van hoe wij onze waterhuishouding regelen.

Sonnehoeck is altijd goed voor een hoog bezoekersaantal. De 550 van dit jaar stemde dan ook tot tevredenheid. Leuk is het te merken dat de bezoekers van steeds verder weg komen. En zoals altijd zijn er veel activiteiten: tentoonstellingen van schilderijen, iconen en glaskunst. Daarbij nog een foto-expositie over druivenfeesten en druivenprinsessen en het Kozakkenkoor, beide passend in het thema. Er werd veel gebruikgemaakt van de pendelboot tussen de Barthelomeuskerk in Poeldijk en Sonnehoeck. De toelichting onderweg van wat er allemaal te zien is, werd ook zeer gewaardeerd. En ook zondag kon men hier terecht. Dit leverde nog eens 100 bezoekers extra op.

Dat de **Hervormde Kerk** op het Plein bijzonder is, werd nog eens benadrukt door een speciale bezoeker. Het was de directeur van een van de grote Leidse musea. Zelfs hij kon nog worden verrast met het verhaal over de preekstoel, met name het deel over de zandloper. De andere 250 bezoekers wisten ook dat het hier ging om een bijzonder monument. In grote lijnen waren zij in twee groepen te verdelen: ten eerste de mensen die de expositie van Paul Kerrebijn wilden zien en ten tweede de mensen die wel eens wilden weten waarom die toren nou zo bijzonder is.

De Belgische re-enactmentgroep bezoekt Wateringen elk jaar. Dit keer kleurden zij de Sint Jan de Doperkerk.

Ook in de **Sint Jan de Doperkerk** was de toren zeer in trek. Helaas was er weinig aandacht voor de expositie en voor de films van de kerkelijke jubilea. De archiefgroep die aandacht had besteed aan het thema 'Plekken van Plezier' daarentegen had wel voldoende belangstelling. Het feit dat het drukker was dan werd verwacht, maakte de dag toch tot een succes.

Ondanks dat Molen **Windlust** het hele jaar door op zaterdag open is, is het op Open Monumentendag toch altijd stukken drukker. Zo ook dit jaar. En er was een feestje te vieren. De huidige molen bestond in 2019 150 jaar. Dit werd besloten gevierd vanaf 16.30 uur. Jammer voor de bezoekers die daarna nog naar boven wilden. De burgemeester nam het eerste exemplaar van een fotoboek in ontvangst van Guus Wouters, voorzitter van de stichting Vrienden van de Wateringse Molen.

De **Hofboerderij** deed het met 80 bezoekers beter dan vorig jaar, maar het moet nog beter kunnen. Door omstandigheden konden geplande activiteiten niet plaatsvinden. Een vrijwilliger uit de toneelwereld wilde buiten kinderen opvangen en meenemen in een kort historisch spel. Helaas zijn er bijzonder weinig kinderen langs geweest. Voor de volgende editie is er dus extra werk aan de winkel.

Hop-on hop-off-bus

De Open Monumentendagen in Westland hadden dit jaar een primeur. We wilden het mogelijk maken dat onze bezoekers/gasten zoveel mogelijk konden bezichtigen en bezoeken op de dag dat ze Westland bezochten.

In samenwerking met Rooney Tours uit Hoek van Holland hadden we wat nieuws bedacht en zijn mooie niet te grote (max. 8 zitplaatsen) bussen door Westland gaan rijden. Volgens onze bescheiden mening hebben we hiermee een primeur binnengehaald. We hebben gekozen voor het hop-on-hop-off-systeem en dat was een groot

succes. De mensen konden gratis in- en uitstappen en in de bussen lagen mooie flyers waarop de Westlandse monumenten en buitenplaatsen waren vermeld. De meeste met een korte beschrijving erbij.

We hebben een aantal bezoekers naar hun ervaring gevraagd en ook een aantal chauffeurs. Dit zullen we bij de evaluatie meenemen en onze gedachten gaan ernaar uit om te bekijken of we dit ook in 2020 kunnen realiseren. Zeker omdat we ons er ook van bewust zijn dat dit eraan bijdraagt dat er van minder CO₂-uitstoot sprake zal zijn doordat mensen, die anders met de auto gaan rondrijden, nu gebruik maken van deze mogelijkheid.

Fietsroute buitenplaatsen

Om meer aandacht te geven aan de (voormalige) buitenplaatsen (BP) hadden we dit jaar een fietsroute opgezet langs deze buitenplaatsen en veel van de bestaande monumenten, die bestond uit twee lussen vanuit het Wilhelminaplein in Naaldwijk. Op een vijftal stopplaatsen stonden voor de fietsers gratis versnaperingen klaar zoals gezonde tomaatjes, appels, frisdrank en koffie en thee.

De eerste lus van 25 km startte vanaf de Oude Kerk langs de overblijfselen van BP Baakwoning in Naaldwijk en vervolgens in 's-Gravenzande langs de Dorpskerk met daarachter de grafkelder en een bord over het in 1999 gesloopte BP Vreeburch. In Monster ging de tocht langs grafkelder Herckenrath en de verdwenen BP Geerbron. Na de nu leegstaande BP Overheide maakten we een uitstapje naar BP Ockenburgh in Loosduinen dat nu wordt

gerestaureerd. Maar men kon ook kiezen om vanaf de molen De Vier Winden via de verkorting rechtstreeks naar de Bartholomeuskerk in Poeldijk te fietsen, maar dan miste je wel de mooie natuur van park Ockenburgh en het Uithofspark. Vanuit Poeldijk voerde de tocht naar Honselersdijk met de voormalige BP Paleis Honselersdijk waarvan nu alleen nog de Nederhof de tand des tijds heeft overleefd. Op de terugweg naar Naaldwijk fietste men dan langs de

prachtige BP Broekvliet en veel monumenten in Naaldwijk zoals het Tramstation en huize Bijdorp.

Het begin van de tweede lus van 23 km overlapte het einde van lus 1 tot de Regenboogkerk in Honselersdijk, maar ging dan langs het Westlands Museum met de tentoonstelling 'Buitenplaatsen in de Gouden Eeuw' door Kwintsheul met uitstapje naar de historische druiventuin Sonnehoeck. Vanuit daar richting Wateringen langs BP Suyderveldt dat door de nieuwe eigenaar in oude luister wordt hersteld. Na een versnapering in de Hofboerderij, overblijfsel van de voormalige BP Het Hof, door het prachtige nieuwe natuurgebied de Zwethzone langs het gemaal in Kwintsheul naar natuurmonument de Zeven Gaten in De Lier met daarnaast BP Zwethburch dat nu dienstdoet als partycentrum. Na De Timmerwerf en de Domkerk in De Lier over de fietsbrug de Snelbinder naar de BP Vlietwoning. Dit is de oudste boerderij in Westland die na een brand in 2009 zwaar is beschadigd en waarvan de restauratie nu nog veel geld en inspanning zal kosten. Ten slotte nog een mooi stukje door Naaldwijk terug naar het beginpunt.

De fietstocht kan ook nu nog worden gefietst zonder de aanwezigheid van informatieborden bij de buitenplaatsen en de versnaperingen op de diverse stopplaatsen. De beschrijving van de fietsroute staat op onze website.

Vrijwilligersavond

Dit jaar was onze vrijwilligersbijeenkomst in Monster en Peter Bouwer met zijn vrijwilligers hadden zich ingespannen om er een bijzondere avond van te maken. Deze avond was bedoeld om alle vrijwilligers te bedanken voor hun inzet en het werd zoals altijd op prijs gesteld.

De avond werd gehouden in het cultureel centrum Fata Morgana in de Choorstraat in Monster waar de koffie met iets lekkers al klaarstond bij binnenkomst. De grote zaal was ook nu weer gezellig vol met betrokken mensen die kwamen genieten van een gezellig samenzijn.

Bijzondere gast was Ton Immerzeel van het Westlands Museum. Hij heeft ons meegenomen in de historie van onze buitenplaatsen in Westland. Dit paste prima bij het thema van Open Monumentendagen 'Plekken van Plezier'. En dit jaar hebben we samen met het Westlands Museum onze Westlandse buitenplaatsen onder de aandacht gebracht. Kortom, reden te meer om dit bijzondere onderwerp nog eens uitgebreid met elkaar te beleven.

Alle aanwezigen hingen aan de lippen van Ton en genoten van zijn bevlogen en deskundige uitleg.

Na deze lezing werd het tijd voor een gezellig samenzijn en versterking van de al prima lopende netwerken. De avond werd afgesloten met een hapje en een drankje en hierna ging iedereen tevreden naar huis.

Mini-OMD - De Lier

Op zaterdag 13 april werd in De Lier een groep van 15 deelnemers ontvangen voor een Mini-Monumentenmiddag. Als eerst bezochten we de historische kerk de Dom.

De groep werd in tweeën verdeeld. De ene groep ging met de gidsen Kees Boekestijn en mevrouw G. Varekamp de kerk rond, waarbij ze allerlei wetenswaardigheden over de historie van de kerk te horen kregen.

De huidige kerk dateert vermoedelijk uit het midden van de 15^e eeuw. De Domkerk is een laatgotische kruiskerk. In 1572 ontstond door blikseminslag brand in de torenspits, waarna de toren en de kerk afbrandden. Pas na 87 jaar was de restauratie gereed. Aan de zuidzijde in de kerk hangt een bord ter herdenking van de opbouw van de kerk in 1659. De groep had veel belangstelling voor alle details in de kerk.

De andere groep beklom de ruim 30 meter hoge toren. De scheve toren is aan de zuidkant 1,5 meter de grond ingezakt en staat op maaithoogte 60 cm scheef. Om de toren te beklimmen moet men eerst een trapje af om bij de oorspronkelijke torentrap te komen. Door het heldere weer hadden we prachtig uitzicht over het hele Westland. Na drie kwartier werd er gewisseld.

Vervolgens zijn we naar museum De Timmerwerf gewandeld. Het weer werkte niet mee. Regen en zelfs hagel maakten de wandeling weinig comfortabel. In De Timmerwerf hebben we eerst genoten van een warme kop koffie. Daarna hebben we de tentoonstelling 'Pompen en verzuipen' over de Lierse overstromingen bekeken. Ook hier vertelde een gids over de historie van het gebouw, dat eeuwenlang in gebruik was als timmerbedrijf. De zaak was in de loop der jaren nauwelijks gemoderniseerd en vele oude authentieke timmer- en molenaarsgereedschappen zijn nog perfect bewaard gebleven.

Als laatste hadden we een wandeling langs het mooie Jugendstilhuis in de Hoofdstraat gepland. Helaas, het weer noodzaakte ons direct naar de oude houtloods achter het museum te gaan. Deze is omgebouwd tot een koffie- en theeschenkerij. Hoewel de loods een halve meter is opgekrikt en de drie open zijden dicht zijn gebouwd, is de oorspronkelijke vorm nog goed te herkennen. De middag werd hier afgesloten onder het genot van een hapje en een drankje en een gezellige evaluatie van alle indrukken.

Pr-activiteiten

Verslag van onze resultaten met betrekking tot de zeer geslaagde pr-activiteiten.

Het bewijs dat Open Monumentendagen in de belangstelling staan vinden we ook terug in de betrokkenheid van de eigenaren en medewerkers van onze dag- en weekbladen plus de sociale media. We werden zelfs gevraagd om kopij en er werd meegedacht bij het opstellen van berichten over de Open Monumenten- en Klassendagen.

Mede hierdoor zijn er ook dit jaar weer vele bezoekers geweest en waren de dagen geslaagd, ook voor de vrijwilligers. Niets is fijner dan om de hele dag mensen te mogen ontvangen en te laten zien waar het om gaat. Het hele jaar wordt er immers aan de voorbereidingen gewerkt en op de dagen zelf zijn er veel mensen die hun tijd geven om het evenement te doen slagen.

Maar hoe hard we er ook aan werken, zonder de pers en de gemeente Westland kunnen we onvoldoende mensen bereiken om te vertellen dat behoud van het cultureel erfgoed ook in het belang is van toekomstige generaties. We zijn zuinig op de goede band die we met elkaar hebben en hopen er ook in 2020 voor te mogen gaan.

Websites

Dit was het tweede jaar met onze nieuwe website (www.monumentaalwestland.nl) waarop alle monumenten, buitenplaatsen en activiteiten zijn te vinden. Met de verhuizing van Vincent van Hout naar Zutphen zijn we helaas de zeer betrokken beheerder van deze website kwijtgeraakt en sindsdien zijn we op zoek naar een vervang(st)er die deze website wil beheren en verder wil uitbouwen.

Het landelijk projectbureau lanceerde ook een nieuwe website (www.openmonumentendag.nl) en migreerde er wel de gegevens van de oude website naartoe, maar stelde hogere eisen aan de kwaliteit van de foto's wat veel extra werk heeft gegeven. Er moesten veel nieuwe foto's worden verzameld of zelfs gemaakt maar dat bleek op enkele plaatsen erg lastig omdat de bomen vol in blad stonden. Dus ook aan deze website is nog werk aan de winkel.

De pers

We hebben ons mogen verheugen in een zeer warme belangstelling van de pers met leuke artikelen en interviews zoals in het Algemeen Dagblad en Het Hele Westland. Ook de WOS gaf veel aandacht aan OMD met interviews. Het blad Groot Westland hielp ook met artikelen en het plaatsen van onze flyer tegen een gereduceerd tarief.

Onze flyer

Ook dit jaar hebben we met hulp van de gemeente Westland weer een mooie flyer kunnen maken. Op de binnenzijde van de flyer staat de kaart met alle deelnemende monumenten en buitenplaatsen en is de fietsroute aangegeven. Op de buitenzijde is informatie over deze monumenten met openingstijden en bijzonderheden.

We hebben er weer 10.000 laten drukken en deze verspreid op onze scholen, openbare gelegenheden en winkels. Tijdens de Open Monumentendagen lagen de flyers bij de informatiepunten in de kernen en bij veel van de overige monumenten.

Kom in de Kas

Op zaterdag 6 en zondag 7 april 2019 waren wij aanwezig met een informatiestand in de bedrijfsruimte van Rainbow Kleinpak in Maasland met een informatiestand die doorlopend door twee van onze vrijwilligers werd bemand. Wij waren daar in goed gezelschap van veel Westlandse toeristische organisaties zoals het Westlands Museum en Bezoek Westland.

Op de informatiestand lag uitgebreide informatie over de monumenten die normaal op Open Monumentendag hun deuren openzetten. Ook dit jaar konden bezoekers een quiz met vragen over Westlandse monumenten invullen. Drie bezoekers die de vragen goed hadden beantwoord, ontvingen als prijs een VVV-bon.

Diverse activiteiten

Gezamenlijke Westlandse historische verenigingen

De historische verenigingen en werk- en studiegroepen uit het hele Westland komen twee keer per jaar bij elkaar in het Westlands Museum om gezamenlijke onderwerpen te bespreken en elkaar op de hoogte te houden van activiteiten en ontwikkelingen op historisch gebied in Westland. Twee bestuursleden (Wouter en Leo) namen deel aan dit overleg en bespraken daar onze activiteiten.

In de loop der jaren zijn ieders historische netwerken enorm uitgebreid en de huidige pr-kwaliteiten, informatiebronnen en communicatie daarover flink toegenomen. Laten we daarmee redden wat er te redden valt aan erfgoed in ons enigszins cultuurbarbaars Westland. Om maar niet te spreken over onze eigen actuele Westlandse beeldenstorm: de gedumpte beelden op onze gemeentewerven. En de sinds de fusie van 2004 verdwenen gemeenteschatten in de nieuwe gemeente Westland.

Onbekend maakt onbemind. Onze ruim 300 monumenten verdienen meer aandacht, ook buiten de OMD-dagen. Jong en oud zouden het hele jaar door meer kansen moeten krijgen om onze monumenten te bezoeken en te beleven! Tijdens het kernenoverleg hebben de deelnemers 'kernoverschrijdend' beloofd elkaars monumenten in gezamenlijkheid voortaan beter te beschermen. Met hulp van het Genootschap Oud-Westland en een actieve wethouder van cultuur staan we met de historische verenigingen sterker.

Steeds meer Westlandse monumenten en hun liefhebbers ondervinden inmiddels de nadelige gevolgen van 'de huidige vrije marktstrategie' in Westland op het gebied van wonen, bouwen en ruimtelijke keuzes in hun directe leefomgeving. Men zal met de erfgoedwet in de hand nog actiever aan de slag moeten gaan om de monumentale status te beschermen tegen projectontwikkelaars die vooral hun eigen financieel gewin najagen. Elke week komt er weer een nieuwe casus bij in een van onze 11 kernen waarvoor bescherming wordt gevraagd.

Cultureel Platform Westland

Een aantal keren per jaar komen de culturele verenigingen uit de gemeente Westland bij elkaar, gefaciliteerd door Cultuurweb Westland met een wisselend programma. Dit jaar waren er drie presentaties van deelnemende organisaties: Korenfederatie in Fata Morgana in Monster, theater De Naald in Naaldwijk en de bibliotheek in 's-Gravenzande. In oktober was er voor het eerst weer een vergadering bij Westland Cultuurweb met evaluatie en overleg over hoe verder in de toekomst. Via dit platform hebben we ook deelgenomen aan een workshop over de gemeentelijke [nota Cultuurkoers 2030](#).

Atlantikwall – erfgoedlijn Zuid-Holland

De provincie Zuid-Holland ondersteunt het behoud en de verbetering van erfgoed met het Erfgoedhuis en zeven erfgoedlijnen: Atlantikwall, Landgoederenzone, Romeinse Limes, Trekvaarten, Waterdriehoek (Biesbosch, Kinderdijk, Dordrecht), Oude Hollandse Waterlinie en het eiland Goeree-Overflakkee.

Alle partijen die betrokken zijn bij deze erfgoedthema's zoals musea, verenigingen, gemeenten, ondernemers en vrijwilligers, komen samen in 'erfgoedtafels'. Hier worden projecten geïnitieerd, voorgesteld en versterkt. Het Erfgoedhuis Zuid-Holland ondersteunt diverse projecten van de tafeldeelnemers.

Wij hebben ons aangesloten bij de erfgoedlijn Atlantikwall met als doel op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen langs de kust van Westland. Dit jaar was er een bijeenkomst in Fort 1881 waar presentaties werden gegeven over de initiatieven en activiteiten rond 75 jaar bevrijding. In mei werd in Rijswijk de website www.bezoekatlantikwall.nl gepresenteerd.

In juli waren in het Provinciehuis presentaties van de aanvragen voor subsidie van projecten in 2020 en werden zes fietsroutes langs de Atlantikwall gepresenteerd die verkrijgbaar zijn via het [Erfgoedhuis](#). Ten slotte was er in november een bijeenkomst in Katwijk bij resten van de tankmuur met presentaties over diverse onderwerpen en het vertonen van de documentairefilm 'De vergeten marine'.

Op de Klassendag in 2019 heeft een aantal groepen bezoeken gebracht aan de bunkers achter de Intratuin in 's-Gravenzande. De rondleiding werd verzorgd door Stichting Fort aan den Hoek van Holland.

Financieel verslag

Stichting Monumentaal Westland		Overzicht inkomsten en uitgaven 2019	
Inkomsten		Uitgaven	
		Open Monumentendag	€ 5.325
Bijdrage Gemeente	€ 10.000	Klassendag	€ 857
		Materiaal	€ 0
Rente spaarrekening	€ 0,78	Pr-kosten – website, drukwerk, presentatie	€ 1.378
		Mini-OMD voor kernvertegenwoordigers	€ 228
		Vrijwilligersavond en attenties	€ 1.090
		Bestuur en representatie	€ 270
		Bank- en diverse kosten	€ 175
		Kom in de kas	€ 45
		Statutenaanpassing	€ 223
		Totaal kosten	€ 9.590
		Resultaat naar balans	€ 412
Totale inkomsten	€ 10.001	Totale uitgaven	€ 10.001

Stichting Monumentaal Westland		Balans per 31 december 2019	
Activa		Passiva	
Lopende rekening	€ 4.998	Algemene reserve: €12.188 + € 412	€ 12.599
Spaarrekening	€ 8.059	Nog te betalen	€ 458,86
Totalen	€ 13.058	Totalen	€ 13.058

BankGiro
Loterij

Open MONUMENTENDAG

Wilgenhove 36

2295 RB Kwintsheul

Tel. 0174 295436 of 06 2300 5668

E-mail: monumentaal.westland@gmail.com

www.monumentaalwestland.nl/